

Høje grovfoder-udbytter giver lavere klimaaftryk

SIDE 2

Hvem tager sig af en halvsløj ko?

SIDE 2

Beskyt din besætning mod salmonella

SIDE 3

Foto: SEGES

Stoppede med at 'se tiden an' – og så raslede kodødeligheden ned

Kodødeligheden faldt fra 11 til 3 pct., da ting blev gjort til tiden, og man var tro mod de planer, man havde lagt.

"Det nemmeste i verden er at lægge en plan. Det svære er at følge den – hver eneste dag, også i weekenden og sent om aftenen, når man gerne vil hjem. Det er bestemt ikke nemt."

Ordene kommer fra Lene Eriksen, driftsleder på Harehedegård, hvor de har formået at sænke kodødeligheden fra 10,9 pct. til 2,8 pct. simpelthen ved at gøre, som de har planlagt – konsekvent og hver eneste gang – og stoppe med at se tiden an.

Kodødeligheden på gården toppede ultimo 2018. Bedriften var i salmonella-niveau 2, der var lagt handlingsplaner, og konsulenter og dyrlæger var med på råd. Men der skete ikke rigtig noget. For det viste sig at være sværere end som så at følge planerne, fortæller ejeren:

"Der var yndlingskøer, der fik lov til at blive, selv om salmonellatallene sagde, de skulle sættes ud. Det er heller ikke sjovt at sætte køer ud, der giver 45-50 kg mælk, så vi satte bare dem ud, vi syntes, vi kunne undvære. Det var simpelthen for svært for os at være tro mod de prøver, vi fik taget," erkender han.

Blev vant til døde køer

Samtidig skete der noget med mentaliteten, mens kodødeligheden bare steg og steg.

"Det blev legalt for os, at der døde en ko. Vi undskyldte os med, at når vi havde salmonella, så ville der jo dø nogen, og så blev det

svært at holde engagementet," fortæller ejeren. I den periode døde en ko i ugen.

“Vi undskyldte os med, at når vi havde salmonella, så ville der jo dø nogen.”

Ejer af Harehedegård

Ændringer i medarbejderforhold betød, at der i løbet af 2019 blev indført den konsekvens og systematik, der viste sig at være nøglen til lavere dødelighed. Lene Eriksen er nu overordnet ansvarlig for køerne, og hun lægger ikke skjul på, at det er en stor opgave at implementere handlingsplanerne.

"Det er en proces, man aldrig bliver færdig med; Så kommer der nye medarbejdere, så glemmer man, så tror både de og jeg, at rutinerne ikke er så vigtige mere. For eksempel er vores digital dermatitis lige steget igen. Den plejer at være lav, så vi har nok troet, at nu var den 'vinget af', og så er vi begyndt at slække på rutinerne," fortæller hun.

Penge i lav kodødelighed

Ejeren af Harehedegård er slet ikke i tvivl om, at faldet i kodødelighed har gavn timer bedriftens økonomi.

"Dækningsbidraget var lavt, og vi havde svært ved at tjene penge, da kodødeligheden var

højest. For der er så meget, der bliver bedre, når dødeligheden falder – fodereffektiviteten stiger, ydelsen stiger, forbruget af mandetimer falder og vores dyrlægeomkostninger er faldet med 100 kr./ko. Så det er bare med at komme i gang – også selv om slagtepriserne er lave," fortæller Harehedegårds ejer af 580 årskøer.

Tabu om døde køer

På trods af Harehedegårds imponerende forbedring af kodødeligheden, har de ikke stået på spring for at fortælle om det til højre og venstre. Alene det, at kodødeligheden har været så høj, betyder, at de ikke har haft stor lyst til at få fokus på det.

"Sådan er man vel bare som menneske," lyder det fra ejeren – som også har et bud på, hvorfor man ikke snakker om kodødelighed, når kaffen går rundt efter et landmandsmøde.

"Vi bliver jo målt og vejede hele tiden, og hvis banken opdager at en bedrift har høj kodødelighed, kan man måske risikere, at de kommer efter en."

Ifølge Lene Eriksen handler tabuet også om selvværd.

"Hver gang, der dør en ko, tænker man; her slog jeg ikke til, her var jeg ikke dygtig nok," lyder det fra driftslederen.

Det samlede klimaaftryk på mælken bliver reduceret med 5 – 7 pct., når udbyttet i grovfoder bliver øget med 15 pct. ved uændret input, herunder kvælstof. Foto: SEGES

Høje grovfoderudbytter giver lavere

Udbyttet er den altafgørende faktor i marken for mælkenes klimaaftryk.

Bedriftens foderproduktion har en væsentlig betydning for malkekvægsbedriftens samlede klimaaftryk. Produktionen af hjemmeavlet foder udgør op mod $\frac{1}{3}$ af klimaaftrykket i mælkeproduktionen, mens import af foder udgør yderligere 10 – 15 pct.

Sammensætningen af foderrationen har desuden betydning for køernes metandannelse i vommen, og metandannelsen i vommen udgør op mod halvdelen af det samlede klimaaftryk i mælkeproduktionen.

SEGES har regnet på, hvad kløvergræs/majsen-silage-forholdet i rationen betyder for mælken

samlede klimaaftryk (en såkaldt LCA-analyse) på en bedrift med 250 malkekøer og 220 ha på JB3 med vanding. Resultatet viser lidt overraskende, at det samlede klimaaftryk er lidt lavere jo mere majs, der er i forhold til græs. Forskellen er i størrelsesordenen 3 - 4 pct., når man går fra 0 til ⅔ majs i grovfoderet. Græs bidrager til større kulstofpulje i jorden og indeholder mere protein, som reducerer behovet for indkøb af protein, men det bliver mere end opvejet af det højere udbytte i majsen (11.300 FEN/ha mod 9.600 FEN/ha i kløvergræs).

Mere majs giver mindre metan

Mere majs er også fremhævet som ét af virkemidlerne til at reducere klimaaftrykket, fordi stivelse giver mindre metandannelse i vommen end fiber (NDF) og sukker, men den afgørende faktor er udbyttet. Endnu lavere klimaaftryk får man imidlertid, når majsensilagen og en stor del af kornet bliver erstattet af en kombination af roer og kløvergræsensilage (3 pct. reduktion i forhold til ⅔ majsensilage). Igen er det det høje udbytte i roerne, der er den væsentligste forklaring på det lavere klimaaftryk. Men som det fremgår, er forskellene mellem grovfodersystemerne små og nok inden

Tip til tavlemødet:

Halvsløj ko? - det tager Søren sig sikkert af

Hav en klar ansvarsfordeling og klare aftaler for handling, når I spotter skrantende køer. Brug denne oversigt over, hvordan ansvar, observationer og handlinger kan organiseres.

Hvem tager sig af den halte ko på opsamlingspladsen eller den sløve i sengebåsen? Hvem har egentlig ansvaret, og hvem skal handle? Klar ansvarsfordeling og klare aftaler om, hvem der gør hvad, er helt afgørende for, at der bliver taget hånd om skrantende dyr i besætningen så hurtigt og effektivt som muligt.

Få hjælp og inspiration til, hvordan I kan gøre i netop jeres besætning ved at bruge arket "*Giv den syge ko bedre mulighed for at blive helbredt.*"

Arket giver en oversigt over, hvordan ansvar, observationer og handlinger kan organiseres – og gode råd for retningslinjer ved brug af sygeboks.

Find fakta-arket her eller på landbrugsinfo.dk:

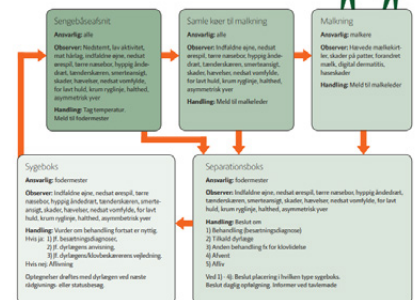
/ KIRSTEN MARSTAL SEGES

Oversigt over ansvar, observationer og handlinger, der afkorter tiden for sygdomsforløb.

Når en ko er på vej ind i et sygdomsforløb, er det afgørende at tage hånd om hende så tidligt som muligt for at øge hendes chance for helbredelse. En række procedurer kan være med til at afkorte tiden fra de allerførste symptomer, til hun er i behandling og modtager skånsom pleje.

Her får du et overblik over procedurerne, som omfatter ansøg, observationer og handlinger.

På næste side kan du se, hvordan du vælger den bedste opstilling. ➡

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

klimaaftryk

for de usikkerheder, der er på beregningerne.

En følsomhedsanalyse på betydningen af udbyttet viser, at det samlede klimaaftryk på mælken bliver reduceret med 5 – 7 pct., når udbyttet i grovfoder bliver øget med 15 pct. ved uændret input, herunder kvælstof, i marken. Klimaaftrykket stiger derimod med op mod 10 pct., når bedriften på JB3 er uden vanding på grund af de lavere udbytter. Udbyttet er derfor den altafgørende faktor i marken for mælkenes klimaaftryk.

/ RUDOLF THØGERSEN, SEGES

Find to eller tre områder sammen med din rådgiver, hvor forbedringer vil give størst effekt. Foto: SEGES

Dine køer knokler
- pas godt på dem

Har din besætning høj ko-dødelighed – så følg disse 7 punkter

Her er tjeklisten, som du bør følge, hvis du vil nedbringe besætningens ko-dødelighed.

Det kræver en indsats at reducere besætningens kodødelighed – ingen tvivl om det. Og måske kan alene tanken om, hvor man skal begynde, gøre, at man ikke kommer i gang. Denne liste kan måske hjælpe på overskueligheden og give det nødvendige skub:

1. Find besætningens kodødelighed i DMS (Nøgletaltjek), benchmark og sæt et mål
2. Registrer afgangsårsager og sygdomsforløb ved alle dødsfald, evt. via dyrlægens obduktioner af køer med ukendt dødsårsag
3. Skab overblik over dødsårsager via DMS (=> Besætningsudskrifter => Dødelighed-Køer-Afgangsårsager)
4. Afdæk to eller tre områder, hvor forbedringer vil give størst effekt (fx klov sundhed, overgangsperiode, flaskehalse til hvile m.m.). Tag din rådgiver med på råd

5. Tag fat i at forbedre ét område ad gangen, så det ikke bliver for uoverskueligt. Lav en helt konkret handlingsplan for hvordan.
6. Vurder i samarbejde med din dyrlæge, om syge køer opdages og behandles hurtigt nok, og om pasning og opstaldning af syge dyr kan optimeres.
7. Tjek om dine medarbejdere er klædt på til at fange sygdom i opløbet. Ved de, hvad de skal se efter, og hvordan de skal handle? Tal om det – fx på tavle- eller medarbejdermøder og se evt. filmen sammen – *spot koens tidlige sygdomstegn* på seges.tv > kvæg

/ PETER RAUNDAL, SEGES

Hvis din besætning er i salmonella-niveau 1, er det vigtigt, at du aktivt stiller krav om, at servicepersonalet besøger dig, før de besøger en niveau 2-besætning.

Beskyt din besætning - stil krav om besøgsrækkefølgen

Det er dit ansvar som landmand at sikre, at servicepersonale overholder besøgsrækkefølgen og besøger niveau 1-besætninger før eventuelle niveau 2-besætninger.

SEGES har informeret inseminører, klovbeskærere og andet servicepersonale vedrørende kravet om, at niveau 2- og 3-besætninger skal besøges sidst på turen. Det er landmandens ansvar, at dette overholdes. Hvis din besætning er i niveau 1, er det dog lige så vigtigt, at du aktivt stiller krav om, at servicepersonalet kommer først til dig for at beskytte din besætning.

Alle ejere af niveau 2-besætninger har fået brev om, at de har pligt til at oplyse servicepersonalet om besætningens status. Der er des-

uden medsendt et skilt til at hænge op på stald-døren, der informerer om besætningens status.

Der er ligeledes produceret et skilt til niveau 1 besætninger, som angiver ønsket smittebeskyttende adfærd til besøgende.

Skiltene kan findes på landbrugsinfo.dk

/ ERIK RATTENBORG, SEGES

Hør Task Force Kalves anbefalinger for kalveproduktionen

Deltag i gratis webinar om Task Force Kalves fire anbefalinger for en mere konkurrencedygtig kalveproduktion i Danmark. Webinaret afholdes 16. juni kl. 12.30.

Der er brug for handling, hvis kalveproduktionen skal forbedres. Hvis alle i værdikæden arbejder sammen, er der penge at hente på bundlinjen. Derfor har Task Force Kalves formuleret fire anbefalinger for området:

1. Øget samarbejde mellem mælke- og slagtekalveproduktion
2. Fokus på en mere markedsdrevet produktion
3. To kødkvægsavlslinjer
4. Rådgivningskoncept

Deltag i webinaret 16. juni kl. 14, og hør mere om hver anbefaling. Webinaret varer en time. Læs mere, og tilmeld dig på www.taskforcekalve.dk

Task Force Kalve består af repræsentanter fra bestyrelsen i L&F, Kvæg, Danish Crown, rådgivningen, dyrlæger, forskningen, Viking, slagtekalveproducenter og SEGES.

/ TRINE BARRETT, SEGES

Video: Hold mælken kold i sommervarmen

Mangelfuld køling betyder ikke bare dårlig mælkekvalitet, men også et større energiforbrug. Få gode råd i denne video til at holde mælken kold, når sommertemperaturen kravler opad.

Scan QR-koden eller find videoen på seges.tv

Foto: SEGES

Foto: SEGES

Fejlregistrering i afstamning rettes nu i højere grad automatisk

Tidligere har det krævet en genomisk test af moren, når genomisk test af en kalv har påvist fejl i afstamningen. Det resulterede i et mis-matchbrev og øget administration til landmanden. Den tid er nu stort set forbi, da man ved brug af eksisterende data kan på- eller afvise den registrerede morfar med meget stor nøjagtighed. Hvis den registrerede morfar accepteres, vil afstamningen automatisk blive rettet. På kokortet i DMS vil du se en bemærkning om, hvad der er rettet på det enkelte dyr. Funktionen træder i kraft 16. juni.

/ LONESYLVEST SØGAARD, SEGES

Hvordan var det nu med.....?

Tallene for Business Check Mælkeproduktion 2019 er klar.

Er du nysgerrig på, hvordan de økonomiske nøgletal for 2019 var?

Blev grovfoderet igen billigere at producere efter den tørre sommer i 2018? Og hvordan gik det nu med afkastningsgraden for de danske mælkeproducenter? Er du godt med?

De spørgsmål – og mange flere – kan du få svar på i årets udgave af Business Check for mælkeproduktion, som kan findes på Landbrugsinfo.dk eller ved at scanne QR-koden ovenover.

Bemærk at artiklen kræver login til [Landbrugsinfo](http://Landbrugsinfo.dk) for at kunne læses.

/ ERIK SUHR, SEGES